

30. BÖLÜM

HASTA EĞİTİMİNDE DİJİTAL TEKNOLOJİLER

Yeter KURT¹
Çiğdem Gamze ÖZKAN²

GİRİŞ

Modern sağlık bakımı hastaların bağımsızca bakımlarını sürdürebilmeleri için gerekli yetenek ve bilgiyi öğrenmelerine ve uygulayabilmelerine odaklanmaktadır ⁽¹⁾. Teknolojik değişimler ve bilimsel bilgi birikiminin hızla artması sağlık hizmetlerini önemli derecede etkilemektedir. Yeniliklerin getirdiği değişimler, ileri teknoloji kullanımı, nitelikli sağlık profesyonellerinin hizmet verme gerekliliği, bakımda kaliteyi yükseltme çabaları hemşirelik mesleğinin çağdaş yaklaşımlar doğrultusunda hizmet vermesini gerekli kılmaktadır ⁽²⁾. Nitekim teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilgiye ulaşmanın daha çabuk ve kolay olması, hastalık süreçlerinin değişmesi, değişen nüfusla birlikte hasta grubunun özelliklerinin de değişmesi hemşirelik mesleğinde hasta bakım kalitesinin sağlanması ve sürdürülmesi açısından teknolojinin hemşirelik hizmetlerine entegrasyonunu zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda sağlığı geliştirme, hastalığı önleme ve hastalıklarla baş etmede anahtar rolü bulunan hasta eğitiminin önemi artmaktadır. Hasta eğitimi ile hastanın bağımsızlığının artırılması, yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve yeniden hastaneye yatışın azaltılması amaçlanmaktadır. Dolayısı ile değişen hastalık panoraması, kronik hastalıkların görülme sıklığının artması ve sağlık bakım maliyetlerinin yükselmesi günümüzde, hasta eğitiminin dinamik bir süreç olarak

¹ Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ykurt6161@hotmail.com

² Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, cgozkan@ktu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Orgun, F. (2021). Hasta eğitimi. M., Kara Kaşıkçı, E., Akın (Eds). *Temel Hemşirelik Esaslar, Kavramlar, İlkeler, Uygulamalar* içinde (p. 211-21). İstanbul: İstanbul Medikal Sağlık ve Yayıncılık.
2. Taşocak, G. (2003). *Hasta eğitimi*. İstanbul: Florance Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Yayını, (9):17-81.
3. Fidan, N., Erden, M. (1998). *Eğitime giriş*, Ankara, Meteksan. Ş.
4. Danisch Center for Health Technology Assesment NBoH. (2009). Patient Education-a health Technology Assessment. Copenhagen:National Board of Health, Monitoring & Health Technology Assessment; p. 3-16.
5. Hacılioğlu, N. (2013). *Hemşirelikte öğretim öğrenme ve eğitim*. Nobel Tıp Kitabevleri.
6. Aşar, G., Kaşıkçı, M. Ülkemizde hasta eğitiminin durumu. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2009;12(3):67-73.
7. Akın, S. Hasta eğitimi (2020). Ç., Pektekin, S., Akın (Ed). *Sağlık Bilimlerinde Eğitim Hemşirelik ve Ebelik Öğrencileri ile Sağlık Profesyonelleri İçin* içinde (s. 131-74). İstanbul: İstanbul Medikal Sağlık ve Yayıncılık.
8. Andersson, S., Svanström, R., Ek, K., et al. The challenge to take charge of life with long-term illness: Nurses' experiences of supporting patients' learning with the didactic model. *Journal Of Clinical Nursing* . 2015;24(23-24):3409-16.
9. Özpulat, F. Sağlığın korunması ve geliştirilmesinde hemşirenin çağdaş bir rolü: Eğitici kimliği. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, Sempozyum Özel Sayısı. 2010;293-7.
10. Trajkovski, S., Schmied, V., Vickers, M.H, et al. Experiences of neonatal nurses and parents working collaboratively to enhance family centred care: The destiny phase of an appreciative inquiry project. *Collegian*. 2016;23(3):265-73.
11. Patient and family education (PFE) .(2016). (20/07/2021 tarihinde <http://staff.aub.edu.lb/~webpatedu/downloads/tandards.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
12. Joint Commission on Accreditation of Health care Organization (JCAHO). *Hospital Accreditation Standards* (20/07/2021 tarihinde <http://www.resuscitationcentral.com/documentation/jcahohealth-care-hospital-accreditation/>. Adresinden ulaşılmıştır).
13. Reynolds, R., Dennis, S., Hasa, et al. A systematic review of chronic disease management interventions in primary care. *BMC Family Practice*. 2018;19(1):1-13.
14. Mevzuat Bilgi Sistemi. (2010). *Hemşirelik Yönetmeliği* (20/07/2021 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=13830&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> adresinden ulaşılmıştır).
15. Health, Kluwer, W. (2017). *5 Strategies for Providing Effective Patient Education* (20/07/2021 tarihinde <https://www.wolterskluwer.com/en/expert-insights/5-strategies-for-providing-effective-patient-education>. adresinden ulaşılmıştır).
16. Stewart, J,J, Fayed, I., Henault, S., et al. Use of a smartphone application for spine surgery improves patient adherence with preoperative instructions and decreases last-minute surgery cancellations. *Cureus*. 2019;11(3).
17. Zangi, H.A., Ndosi, M., Adams, J., et al. EULAR recommendations for patient education for people with inflammatory arthritis. *Annals of The Rheumatic Diseases*. 2015;74(6):954-62.
18. Lusmilasari, L., Aunguroch, Y., Widyawati, W., et al. Nursing research priorities in Indonesia as perceived by nurses. *Belitung Nursing Journal*. 2020;6(2):41-6.
19. Kuwabara, A., Su, S., Krauss, J. Utilizing digital health technologies for patient education in lifestyle medicine. *American Journal Of Lifestyle Medicine*. 2020;14(2):137-42.
20. World Health Organization (WHO)(2016). *Global strategic directions for strengthening nursing and midwifery 2016-2020* (20/07/2021 tarihinde http://www.who.int/hrh/nursing_midwifery/global-strategic-midwifery2016-2020.pdf adresinden ulaşılmıştır).

21. Tettegah, S. (2016). Emotions, technology, and social media: *Academic Press*;
22. Turakhia, M.P, Desai, S.A, Harrington, R.A. The outlook of digital health for cardiovascular medicine: Challenges but also extraordinary opportunities. *JAMA Cardiology*. 2016;1(7):743-4.
23. Tecco, H., Zweig, M. Digital health funding 2017 midyear review: A record breaking first half. *RockHealth Reports*. 2017.
24. Chiou, Y-F. Perceived usefulness, perceive ease of use, computer attitude, and using experience of Web 2.0 applications as predictors of intent to use Web 2.0 by pre-service teachers for teaching. *Ohio University*; 2011.
25. Hung, H-T., Yuen, S.C-Y. Educational use of social networking technology in higher education. *Teaching In Higher Education*. 2010;15(6):703-14.
26. Elmas, R., Geban, Ö. 21. Yüzyıl Öğretmenleri için Web 2.0 Araçları. *International Online Journal of Educational Sciences*. 2012;4(1).
27. Morgan, K.K. Patient uprising. *American Way* (p.67-77). 2015.
28. Esmatjes, E., Jansa, M., Roca, D., et al. The efficiency of telemedicine to optimize metabolic control in patients with type 1 diabetes mellitus: Teled study. *Diabetes technology & therapeutics*. 2014;16(7):435-41.
29. Welch, V., Petkovic, J., Pardo, J.P., et al. Interactive social media interventions to promote health equity: an overview of reviews. *Health promotion and chronic disease prevention in Canada: Research, Policy And Practice*. 2016;36(4):63.
30. Mayo Clinic. (2017). *Center for Social Media*. (20/07/2021 tarihinde <http://socialmedia.mayoclinic.org> adresinden ulaşılmıştır).
31. Vaala, S.E, Hood, K.K, Laffel, L., et al. Use of commonly available technologies for diabetes information and self-management among adolescents with type 1 diabetes and their parents: a web-based survey study. *Interactive Journal Of Medical Research*. 2015;4(4):e4504.
32. Chen, L., Chuang, L-M., Chang, C-H., et al. Evaluating self-management behaviors of diabetic patients in a telehealthcare program: longitudinal study over 18 months. *Journal Of Medical Internet Research*. 2013;15(12):e266.
33. Knapp, J. (2017). *How to start a blog—Beginner's guide for*. (20/07/2021 <https://www.bloggin-gbasics101.com/how-do-i-start-a-blog/> adresinden ulaşılmıştır).
34. Vikipedi.(2021). *Blog* (20/07/2021 tarihinde <https://tr.wikipedia.org/wiki/Blog> adresinden ulaşılmıştır).
35. Lippincott Nursing Education. (2017). *Nursing education blog*. Wolters Kluwer. (20/07/2021 tarihinde <http://nursingeducationsuccess.com/blog/> adresinden ulaşılmıştır).
36. LeBar, Z. (2017). *What are wikis, and why should you use them?* (20/07/2021 tarihinde <https://business.tutspus.com/tutorials/what-are-wikis-and-why-should-you-use-them--cms-19540>> adresinden ulaşılmıştır).
37. Ağacı, E. (2021). *Ansiklopedinin Evrimi: Wikipedia Nedir? Wikipedia Güvenilir mi?* (21/07/2021 tarihinde <https://evrimagaci.org/ansiklopedinin-evrimi-wikipedia-nedir-wikipedia-guvenilir-mi-2361> adresinden ulaşılmıştır).
38. Erardi, L., Hartmann, K. Blogs, wikis and podcasts: broadening our connections for communication, collaboration and continuing education. *OT Practice*. 2008;13(9):1-7.
39. Trocky, N.M, Buckley, K.M. Evaluating the impact of wikis on student learning outcomes: An integrative review. *Journal of professional nursing*. 2016;32(5):364-76.
40. (15/07/2021 tarihinde <http://www.wikimd.org> adresinden ulaşılmıştır).
41. Bastable, S.B. (2017). *Nurse as educator: Principles of teaching and learning for nursing practice*. Jones & Bartlett Learning.
42. Wikipedia. (2021). *Podcast* (15/07/2021 tarihinde <http://en.wikipedia.org/wiki/Podcast> adresinden ulaşılmıştır).
43. Costill, A. Winning webinars: 13 tips for producing an effective webinar. *Search Engine Journal*. 2020.

44. Griffiths, K & Peters, C. (2009). *Tips for conducting a successful webinar*. (15/07/2021 tarihinde <http://www.techsoup.org/support/articles-and-how-tos/tips-for-conducting-a-successful-webinar>> adresinden ulaşılmıştır).
45. Pulmoner Rehabilitasyon Haftası. (2021). 14-20 Mart 2021 *Hasta Bilgilendirme Toplantısı*. (20/07/2021 tarihinde <https://www.toraks.org.tr/site/community/news/10233> adresinden ulaşılmıştır).
46. Webinars P. (2021). (15/07/2021 tarihinde <https://patientwebinars.co.uk/> 2021 adresinden ulaşılmıştır).
47. Aitken, M., Clancy, B., Nass, D. The growing value of digital health: evidence and impact on human health and the healthcare system. *IQVIA Institute for Human Data Science*. 2017;1.
48. Kopmaz, B., Arslanoğlu, A. Mobil sağlık ve akıllı sağlık uygulamaları. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*. 2018;5(4):251-5.
49. Statista. (2021). (20/07/2021 tarihinde <https://www.statista.com/statistics> adresinden ulaşılmıştır).
50. Qudah, B., Luetsch, K. The influence of mobile health applications on patient-healthcare provider relationships: a systematic, narrative review. *Patient Education And Counseling*. 2019;102(6):1080-9.
51. Dincer, B., Bahçecik, N. The effect of a mobile application on the foot care of individuals with type 2 diabetes: A randomised controlled study. *Health Education Journal*. 2021:0017896920981617.
52. Nursing News. (2017). 7 Top Patient Apps in eHealth (20/07/2021 tarihinde <https://www.americanmobile.com/nursezone/nursing-news/7-top-patient-apps-in-ehealth/>. adresinden ulaşılmıştır).
53. Nwolise, C.H., Carey, N., Shawe, J. Preconception care education for women with diabetes: A systematic review of conventional and digital health interventions. *Journal Of Medical Internet Research*. 2016;18(11):e291.
54. T.C. Sağlık Bakanlığı SBSGM. (2020). *Ruh Sağlığı Destek Sistemi* (20/07/2021 tarihinde <https://sbsgm.saglik.gov.tr/TR,73581/ruh-sagligi-destek-sistemi.html> adresinden ulaşılmıştır).
55. Mayo Clinic. 1998-2020 Mayo Foundation for Medical Education and Research (MFMER). Telehealth: technology meets health care (21/07/2021 tarihinde <https://www.mayoclinic.org/healthy-lifestyle/consumer-health/indepth/telehealth/art20044878> adresinden ulaşılmıştır).
56. World Health Organization. (2009). *Telemedicine: opportunities and developments in member states. Report on the second global survey on eHealth*. (21/07/2021 tarihinde <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44497/978924154144eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden ulaşılmıştır).
57. Kvedar, J., Coye, M.A., Everett, W. Early evidence, future promise of connected health connected health: A review of technologies and strategies to improve patient care with telemedicine and telehealth. *Health Aff (Millwood)*. 2014;33:194-9.
58. Kuriakose, J.R. Telenursing an emerging field. *International Journal of Nursing Education*. 2011;3(2).
59. Purabdollah, M., Ghasempour, M. Tele-Nursing new opportunity for nursing care in COVID-19 pandemic crisis. *Iran J Public Health*. 2020;49(1):130-1.
60. Heath, S. (2018). *How VR can boost individualized patient education, care experience* (22/07/2021 tarihinde <https://patientengagementhit.com/news/how-vr-can-boost-individualized-patient-education-care-experience> adresinden ulaşılmıştır).
61. Stanford Children's Health. (2017). The Stanford Virtual Heart—revolutionizing education on congenital heart defects. (21/07/2021 tarihinde <https://www.stanfordchildrens.org/en/innovation/virtual-reality/stanford-virtual-heart> adresinden alınmıştır).
62. Martinez-Ballesté, A., Casanovas-Marsal, J-O., Solanas, A., et al. (2014). An autonomous system to assess, display and communicate the pain level in newborns. *IEEE International Symposium on Medical Measurements and Applications (MeMeA)*: 1-5

63. Donnelly, N., Harper, R., McCAnderson, J., et al. (2012). Development of a ubiquitous clinical monitoring solution to improve patient safety and outcomes. *Annual International Conference of the IEEE Engineering in Medicine and Biology Society*: IEEE:6068-73
64. Charlier, N., Zupancic, N., Fieuws, S., et al., Serious games for improving knowledge and self-management in young people with chronic conditions: a systematic review and meta-analysis. *Journal of the American Medical Informatics Association*. 2016;23(1):230-9.
65. Peterson, M. Learning interaction in an avatar-based virtual environment: A preliminary study. *PacCALL Journal*. 2005;1(1):29-40.
66. Anam, R., Andrade, A.D., Ruiz, J.G. (2016). Promoting lifestyle change through medical avatars. *Encyclopedia of E-Health and Telemedicine* (p. 316-30), IGI Global.
67. Wonggom, P., Du, H., Clark, R.A. Evaluation of the effectiveness of an interactive avatar-based education application for improving heart failure patients' knowledge and self-care behaviours: A pragmatic randomized controlled trial protocol. *Journal Of Advanced Nursing*. 2018;74(11):2667-76.
68. Jack, B., Bickmore, T. Louise: saving lives, cutting costs in health care. *Boston University School of Medicine*. 2013: Boston.
69. Smith, J.A., Zsohar, H. Patient-education tips for new nurses. *Nursing*, 2020. 2013;43(10):1-3.